

O'ZBEKISTONDA INKLYUZIV TA'LIMNING BUGUNGI KUNDAGI RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI

Abdusattorova Munavvarxon Abdurahmon qizi

*Namangan viloyati Namangan Shahar 85-umumiy o'rta ta'lim maktabining
Tasviriy san'at va chizmachilik fani O'qituvchisi*

Annotatsiya: Ushbu tezisda O'zbekistonda inklyuziv ta'limning bugungi kundagi yutuqlari istiqbollari Inklyuziv ta'lim turlari haqida so'z boradi.

KIRISH

O'zbekistonda inklyuziv ta'lim so'nggi yillarda jadal rivojlanayotgan sohalardan biriga aylangan. Hukumatingiz tomonidan qabul qilingan bir qancha qonunlar, qarorlar va dasturlar inklyuziv ta'limni kengaytirish, nogironligi bo'lgan bolalarga teng ta'lim olish imkoniyatlarini yaratish maqsadida amalga oshirilmoqda. Shu bilan birga, inklyuziv ta'limning jamiyatda qabul qilinishi va to'liq amalga oshirilishi yo'lida ba'zi qiyinchiliklar mavjud bo'lsa-da, bugungi kunda ushbu sohada sezilarli yutuqlar qayd etilgan.

1. Qonunchilik Yutuqlari

O'zbekiston hukumati inklyuziv ta'limni rivojlantirishga doir qonunchilikni takomillashtirishga katta e'tibor qaratmoqda. 2017-yil 1-apreldan boshlab, "Nogironlar huquqlari to'g'risida"gi Konvensiya ratifikatsiya qilindi, bu esa inklyuziv ta'limni rivojlantirishda asosiy huquqiy poydevor bo'ldi. Konvensiya ratifikatsiyasidan so'ng, nogironligi bo'lgan bolalarning ta'lim olish huquqi kafolatlandi. Shuningdek, "Ta'lim to'g'risida"gi qonunda inklyuziv ta'limni kengaytirish, barcha bolalar uchun teng imkoniyatlar yaratish maqsadida maxsus moddalar qo'shildi.

2. Pedagoglarning Malakasi Oshmoqda

Hozirgi kunda O'zbekistonda inklyuziv ta'limni joriy etish bo'yicha bir qator kurslar va treninglar tashkil etilmoqda. Bu ta'limni kengaytirish va o'qituvchilarni tayyorlashda katta yutuqdir. 2019-yilda pedagogik va psixologik qo'llab-quvvatlash uchun o'qituvchilarni tayyorlash bo'yicha maxsus kurslar tashkil etildi. Ko'plab universitetlar va ta'lim markazlari inklyuziv ta'limni amalga oshirish bo'yicha maxsus o'quv dasturlarini ishlab chiqmoqda va amalda sinovdan o'tkazmoqda. Bu esa o'qituvchilarning maxsus ehtiyojlarga ega bolalar bilan ishlash bo'yicha malakasini oshiradi.

3. Ta'lim Muassasalarining Moslashtirilishi

O'zbekistonda ta'lim muassasalarini nogironligi bo'lgan bolalarga moslashtirishga katta e'tibor qaratilmoqda. Hozirgi kunda bir nechta umumta'lim maktablari va kollejlari nogironligi bo'lgan o'quvchilarga mo'ljallangan sinflar tashkil etilgan. Maktablarda liftlar, shaffof o'quv materiallari, ovozli tizimlar, piktogrammalar va boshqa ko'plab maxsus infrastrukturaviy o'zgarishlar amalga oshirilmoqda. Shu bilan

birga, ba'zi maktablarda braille yozuvi, maxsus interaktiv ta'lim texnologiyalari va boshqa yordamchi vositalar tatbiq etilmoqda.

4. Texnologiyalarning Roli

Texnologiyalar inklyuziv ta'limning samaradorligini oshirishda katta rol o'ynaydi. O'zbekistonda inklyuziv ta'lim jarayonida texnologiyalardan foydalanishning yangi usullari qo'llanilmoqda. Masalan, o'quvchilar uchun mo'ljallangan mobil ilovalar, interaktiv ta'lim platformalari, va elektron o'quv materiallari ko'plab maktablarda joriy etilgan. Xususan, masofaviy ta'limning rivojlanishi nogironligi bo'lgan bolalar uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Shu bilan birga, ta'limda zamonaviy texnologiyalar yordamida shaxsiylashtirilgan ta'lim yondashuvlari keng tarqalmoqda.

5. Ijtimoiy Tushunchalar va Qarashlarni O'zgartirish

Jamiyatda inklyuziv ta'limga bo'lgan qarashlar o'zgarib bormoqda. Avvalgi yillarda nogironligi bo'lgan bolalarning ta'lim olishlari ko'proq maxsus maktablarda amalga oshirilgan bo'lsa, hozirda ko'plab ijtimoiy targ'ibot ishlari orqali odamlar inklyuziv ta'limning afzalliklari haqida xabardor qilinmoqda. Ommaviy axborot vositalari, jamoat tashkilotlari va ijtimoiy tarmoqlarda inklyuziv ta'limni rivojlantirishga qaratilgan kampaniyalar o'tkazilmoqda. Bu esa, jamiyatda inklyuziv ta'limni qo'llab-quvvatlashni kuchaytiradi.

6. Maxsus Ehtiyojlarga Ega Bolalar Uchun Maxsus Dasturlar

O'zbekistonda maxsus ehtiyojlarga ega bo'lgan bolalar uchun alohida ta'lim dasturlari ishlab chiqilmoqda. Ular uchun o'qituvchilar maxsus o'quv metodikalari, texnologiyalar va pedagogik yondashuvlarni joriy etmoqda. Buning natijasida nogironligi bo'lgan o'quvchilar umumta'lim maktablarida muvaffaqiyatli ta'lim olish imkoniyatiga ega bo'lishmoqda.

Xulosa.

O'zbekistonda inklyuziv ta'lim sohasidagi bugungi kundagi yutuqlar jamiyatning barcha qatlamlari uchun ta'lim olish imkoniyatlarini tenglashtirishda muhim rol o'ynaydi. Pedagogik malaka oshirish, ta'lim muassasalarining moslashtirilishi, texnologiyalardan samarali foydalanish va ijtimoiy qarashlarning o'zgarishi orqali inklyuziv ta'limning samaradorligi sezilarli darajada oshdi. Biroq, bu jarayonni davom ettirish va yanada takomillashtirish uchun ijtimoiy targ'ibot, yuridik himoya va resurslar ta'minoti kabi masalalarga alohida e'tibor qaratish zarur.

FOYDALANILGAN ADABYOTLAR:

- 1 ziyo net . com. www.
2. Pedagogika nazariyasi va tarixi. Tosh 2020
3. Inklyuziv ta'lim mazariyasi.